הַגַּג, (ל) * מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן (ז) גּוּד (לא) אַסִּיק מְחִיצְתָּא: ז (לב) סְכֵּךְ עַל גַּבֵּי [ס]מְבוֹי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְחִי (פְּרוּשׁ עֵץ כְּמִין עַמּוּד), * אוֹ עַל גַּבֵּי [ע]בְּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ פַּסִּין (פְּרוּשׁ קַרְשֵׁי עֵץ (לג) סְבִיבוֹת הַבְּאֵר לַעֲשׂוֹת רְשׁוּת הַיָּחִיד), הֲרֵי זוֹ סֻכָּה כְּשֵׁרָה לְאוֹתוֹ שַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָגּ בִּלְבַד, מִתּוֹךְ שֶׁלְּחִי זֶה וּפַסִּין אֵלּוּ מְחִצּוֹת לְעִנְיַן שַׁבָּת, נַחֲשֹׁב אוֹתָם כִּמְחִצּוֹת לְעִנְיַן סֻכָּה. (לד) (וְאֵין לְהַתִּיר אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁלְּחִי (לה) וּפַסִּין (מ) מַתִּירִין לְעִנְיַן שַׁבָּת, (לו) דְּאָז שַׁיָּךְ מִגּוֹ) (ר״ן (נ. ד״ה ואמר רבא סיכן ע״ג מבוי)): ח (לז) [פ]סְכֵּךְ עַל גַּבֵּי (ט) אַכְסַדְרָה [צ]שֶׁיֵּשׁ לָהּ פַּצִּימִין, (לח) בֵּין

ס מ״מ (דְּרִבָּא) [דְּרַבָּה] שָׁם (ו.).
ע מ״מ (דְּרִבָּא) [דְּרַבָּה] שָׁם (י״ב).
פ גַּם זֶה שָׁם (יח.).
צ שָׁם ר״ט (ע״א) מְעוּבְדָא דְּרַב כַּהֲנָא.

בְּאֵר הֵיטֵב

בִּירוּשָׁלְמִי (שבת פ״ב ה״ג) 'וְהַקְמֹתָ אֶת הַמִּשְׁכָּן כְּמִשְׁפָּטוֹ' (שמות כו ל), וְכִי יֵשׁ מִשְׁפָּט לִקְרֶשִׁים, אֶלָּא קֶרֶשׁ שֶׁזָּכָה לִתֵּן בְּצָפוֹן יִתֵּן לְעוֹלָם בְּצָפוֹן: (ז) גּוּד אַסִּיק. פְּרוּשׁ כְּאִלּוּ מְחִצּוֹת הַבַּיִת עוֹלוֹת לְמַעְלָה, וְאִם כֵּן צָרִיךְ שֶׁיַּעֲשֶׂה אַרְבָּעָה קוּנְדָּסִין בְּשִׁפַּת הַגַּג עַל כָּל פִּנּים מִשְּׁלֹשָׁה צְדָדִים מֵכַּן נֶגֶד כֹּתֶל הַבַּיִת. ט״ז (סק״ז): ז (מ) מַתִּירִין.

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

מְחִצּוֹת מַמָּשׁ: (ל) מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן גּוּד וְכוּ'. פְּרוּשׁ כְּאִלּוּ שִׁפַּת כֹּתֶל הַבַּיִת מַעֲלָה אֶת מְחִצּוֹתֶיהָ לְמַעְלָה, וַהֲרֵי יֵשׁ לָסֻכָּה מְחִצּוֹת. וְדַוְקָא כְּשֶׁהַגַּג אֵינוֹ בּוֹלֵט מִן הַבַּיִת וְלַחוּץ, (כו) אֲבָל כְּשֶׁהַגַּג בּוֹלֵט לַחוּץ, אֲפִלּוּ לְגַבֵּי שַׁבָּת לֹא אָמְרִינַן גּוּד אַסִּיק כְּדִלְעֵיל בְּסִימָן שמ״ה סָעִיף ט״ז: (לא) אַסִּיק מְחִיצְתָּא. (כח) וְדַוְקָא כְּשֶׁהוּא עַל שִׁפַּת הַגַּג מַמָּשׁ, אֲבָל רָחוֹק מִזֶּה אֲפִלּוּ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, לֹא אָמְרִינַן לְבוּד וְגוּד לְכֻלֵּי עָלְמָא. (כט) וַהֲלָכָה כְּדֵעָה רִאשׁוֹנָה (נ) דְּבָכָל גְּוָנֵי לֹא אָמְרִינַן לְגַבֵּי סֻכָּה גּוּד אַסִּיק: ז (לב) סְכֵּךְ עַל גַּבֵּי מְבוֹי שֶׁיֵּשׁ לוֹ לְחִי. מִדְּסָתַם הַמְחַבֵּר, (לא) מַשְׁמַע דְּסִבְירָא לֵיהּ כְּהַפּוֹסְקִים דַּאֲפִלּוּ בְּמָבוֹי הַמְפֻלָּשׁ וְיֵשׁ לוֹ לְחִי מִצַּד אֶחָד [וְסָכַךְ כְּשִׁעוּר הָכְשֵׁר סֻכָּה לְצַד הַלְּחִי] גַּם כֵּן כָּשֵׁר. וְהַטַּעַם דְּעַל יְדֵי לְחִי נֶחְשָׁב לְעִנְיַן שַׁבָּת אֲפִלּוּ רָחֵב מַשֶּׁהוּ מְחִצָּה הָיָה מְחִצָּה לְאוֹתוֹ צַד, וְאִם כֵּן יֵשׁ לוֹ שֵׁשׁ מְחִצּוֹת וְהֲרֵי מִן הַתּוֹרָה רְשׁוּת הַיָּחִיד, וְאָמְרִינַן מִגּוֹ דְּהָוֵי מְחִצָּה לְעִנְיַן שַׁבָּת הָוֵי נַמִּי מְחִצָּה לְעִנְיַן סֻכָּה בְּשַׁבָּת שֶׁאִיקְלַע בְּתוֹךְ הֶחָגּ. וְאַף עַל גַּב דְּמִדְּרַבָּנָן אָסוּר לְטַלְטֵל בְּשֵׁשׁ מְחִצּוֹת, בְּשַׁבָּת דְּסֻכָּה מֻתָּר מִשּׁוּם שַׁבָּת הָוֵי מִצְוָה סֻכָּה: (לג) סְבִיבוֹת הַבְּאֵר וְכוּ'. הֵינוּ אַרְבַּע קוֹרוֹת נְעוּצוֹת בְּאַרְבָּעָה רוּחוֹת זוֹ כְּנֶגֶד זוֹ, שֶׁכָּל קוֹרָה נוֹטָה אַמָּה לְכָאן וְאַמָּה לְכָאן, וְהִתִּירוּהָ מִשּׁוּם עוֹלֵי רְגָלִים שֶׁיִּהְיוּ יְכוֹלִים לִשְׁאֹב מַיִם לְבָהֶמְתָּן מִן הַבּוֹר שֶׁהוּא רְשׁוּת הַיָּחִיד וְעוֹמֵד בִּרְשׁוּת הָרַבִּים, וְעַל יְדֵי הַפַּסִּין נַעֲשָׂה סְבִיבוֹת הַבְּאֵר רְשׁוּת הַיָּחִיד, וְאַף עַל גַּב דְּלֹא הִתִּירוּ זֶה אֶלָּא לְעוֹלֵי רְגָלִים, הָכָא מִשּׁוּם מִצְוַת סֻכָּה הִתִּירוּ גַּם כֵּן דָּבָר זֶה בְּשַׁבָּת שֶׁבְּתוֹךְ הֶחָגּ: (לד) וְאֵין לְהַתִּיר וְכוּ'. הֵינוּ מִשּׁוּם דְּהַמְחַבֵּר סָתַם, וּמַשְׁמַע דְּסִבְירָא לֵיהּ לְהַתִּיר בְּכָל גַּוָנֵי, לָכֵן בָּא לוֹמַר דְּלְמַעֲשֶׂה יֵשׁ לְהַחְמִיר כְּדַעַת הַפּוֹסְקִים (נא) דְּאֵין לְהַתִּיר אֶלָּא בְּמָקוֹם שֶׁלְּחִי מַתִּיר לְעִנְיַן שַׁבָּת, דְּהֵינוּ בְּמָקוֹם סָתוּם מִשָּׁלֹשׁ רוּחוֹת וּבְרוּחַ רְבִיעִית יֵשׁ לוֹ לְחִי, דְּשָׁם מֻתָּר אַף מִדְּרַבָּנָן לְטַלְטֵל בְּשַׁבָּת, בָּזֶה מַתִּירִין לְעִנְיַן סֻכָּה בְּשַׁבָּת מִשּׁוּם מִגּוֹ, אַף דִּלְעִנְיַן סֻכָּה לֹא נוֹכַל לַחֲשֹׁב כִּי אִם שְׁתֵּי דְּפָנוֹת, שֶׁהַסְכָּךְ הוּא רַק לְצַד הַלְּחִי לְבַד: (לה) וּפַסִּין מַתִּירִין. בִּזְמַן שֶׁיֵּשׁ עוֹלֵי רְגָלִים, (נג) וְהָאִידָנָא דְּלֵיכָּא עוֹלֵי רְגָלִים, הֵיכָא דְּלֹא שְׁכִיחֵי מַיָּא, דְּמָתָר לְרַבָּר מִצְוָה, וְגַם דָּוְקָא (לו) בִּרְשׁוּת הָרַבִּים וְלֹא בְּחָצֵר: (לו) דְּאָז שַׁיָּךְ מִגּוֹ. וּלְכַתְּחִלָּה נָכוֹן לְהַחְמִיר כְּדַעַת רַמ״א. וּבְמָקוֹם הַדָּחַק יֵשׁ לִסְמֹךְ אַדֵּעָה רִאשׁוֹנָה, דְּכָתַב הָאֱלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב) דְּכֵן הוּא עִקַּר: ח (לז) סְכֵּךְ עַל גַּבֵּי אַכְסַדְרָה. פְּרוּשׁ אַכְסַדְרָה זוֹ הִיא שְׁנֵי כְּתָלִים זֶה כְּנֶגֶד זֶה וּמִקְצָתָהּ מְקוֹרֶה, וְסָמוּךְ לַקֵּרוּי עַד הַקָּצֶה הָאַחֵר סְכֵּךְ הַסְּכָךְ, נִמְצָא שֶׁהַסֻּכָּה הַזּוֹ אֵין לָהּ אֶלָּא שְׁנֵי כְּתָלִים. וּפַצִּימִין (לח) הוּא שְׁנֵי עַמּוּדִים בּוֹלְטִים בָּרוּחַ הַשְּׁלִישִׁי. אַף עַל פִּי שֶׁבְּסֻכָּה אַחֶרֶת שֶׁאֵין לָהּ אֶלָּא שְׁנֵי כְּתָלִים וַעֲשׂוּיִים כְּמָבוֹי זֶה כְּנֶגֶד זֶה אָמְרִינַן בְּסָעִיף ג׳ דְּצָרִיךְ פַּס אַרְבָּעָה וּמַשֶּׁהוּ, כָּאן דַּי בְּפַצִּימִין, דְּכֵינָן שֶׁיֵּשׁ פַּצִּימִין, אָמְרִינַן פִּי תִקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם, כְּלוֹמַר פִּי תִקְרָה שֶׁל הָאַכְסַדְרָה שֶׁהוּא הַקֵּרוּי שֶׁל אַכְסַדְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם, וְנִמְצָא שֶׁיֵּשׁ לַסֻּכָּה ד׳ קָנִים שְׁלִישִׁית, אֲבָל בְּלֹא פַּצִּימִין לֹא אָמְרִינַן דְּיוֹרֵד וְסוֹתֵם. וּפַצִּימִין אֵלּוּ, אַף עַל פִּי שֶׁאֵינָם נִרְאִים בְּפָנִים לָעוֹמֵד בַּסֻּכָּה אֶלָּא לָעוֹמֵד חוּצָה לָהּ, וְגַם לֹא נַעֲשׂוּ לְכַתְּחִלָּה בִּשְׁבִיל מְחִצַּת הַסֻּכָּה, מִכָּל מָקוֹם מוֹעִילִים. וְעַל זֶה כָּתַב רַמ״א שֶׁאֲחֵרִים חוֹלְקִין וּסְבִירָא לְהוּ דַּאֲפִלּוּ עַל יְדֵי פַּצִּימִין לֹא מְהַנֵּי, (נ) וַאֲפִלּוּ אִם הָיוּ הַפַּצִּימִין רָחְבָן טֶפַח, כֵּינָן שֶׁשְּׁנֵי הַדְּפָנוֹת אֵין מְחַבְּרִין כְּמִין ג״מ כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב סוֹף סִימָן שס״א. אֲבָל אִם הָיוּ דְּפָנוֹת כְּמִין ג״מ וּבַשְּׁלִישִׁי בּוֹלְטִין הַפַּצִּימִין טֶפַח, מְהַנֵּי (נ) אִם הָיָה סָמוּךְ בָּרוּחַ הַשְּׁלִישִׁית לְתִקְרַת הָאַכְסַדְרָה, (נא) דְּאָמְרִינַן פִּי תִקְרָה שֶׁל הָאַכְסַדְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם. וּמִיהוּ בְּרֹאשׁ (פ״א ס״ו לד) מַשְׁמַע דְּבָעֵי נַמִּי צוּרַת הַפֶּתַח. וְכָתַב הַבַּ״ח (ס״ז) דְּהֵינוּ דַּוְקָא בִּנְרָאֶה הַפַּצִּימִין בַּחוּץ וְשָׁוֶה מִבִּפְנִים, אֲבָל נִרְאֶה בִּפְנִים וְשָׁוֶה בַּחוּץ לֹא בָּעֵי צוּרַת הַפֶּתַח, (אַף עַל גַּב דִּבְסָעִיף ב׳ מְבֹאָר דְּבָעֵינַן טֶפַח מֻרְוָח וְגַם צוּרַת הַפֶּתַח, הָכָא כֵּיוָן דְּבָרוּחַ הַשְּׁלִישִׁי סָמוּךְ לְתִקְרַת הָאַכְסַדְרָה, אָמְרִינַן פִּי תִקְרָה שֶׁל הָאַכְסַדְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם). וְהַמַּגֵּן אַבְרָהָם (ס״ק יב) מְפַקְפֵּק עַל זֶה, וּמַשְׁמַע דְּדַעְתּוֹ דְּלָהְרַא״ש צָרִיךְ בְּכָל גַּוָנֵי צוּרַת הַפֶּתַח, וְלֹא אָמְרִינַן בָּזֶה פִּי תִקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם כְּמוֹ בְּסִימָן שס״א (ס״ב), דְּתִקְרַת הָאַכְסַדְרָה לְצָרְךְ עַצְמוֹ עֲבִידִי וְלֹא לְצָרְךְ סֻכָּה: (לח) בֵּין שֶׁהָיוּ נִרְאִין מִבִּפְנִים. הֵינוּ שֶׁהָעוֹמֵד

בְּאוּר הֲלָכָה

הִרְא״ש דַּוְקָא בְּדִפֵּן שְׁלִישִׁי יוֹצֵא מִן הַתּוֹרָה בְּצוּרַת הַפֶּתַח, וְלֹא כְּשֶׁהִיא עֲשׂוּיָה כֵּן בְּכָל דְּפָנוֹתֶיהָ, אִי אֶפְשָׁר לוֹמַר כֵּן, דַּהֲרֵי הוֹכָחָנוּ לְעֵיל בְּסִימָן שס״ב בְּבֵאוּר הֲלָכָה דִּבּוּר הַמַּתְחִיל כְּשֶׁכָּל וְכוּ' דְּהִרְא״ש (עירובין פ״א ס״ י״ג) סְבִירָא לֵיהּ דְּכָכָל גַּוָנֵי הָוֵי רְשׁוּת הַיָּחִיד מִן הַתּוֹרָה. וְאָפְשָׁר דְּהִרְא״ש סוֹבֵר, כֵּיוָן שֶׁבְּסָכְךָ שֶׁפְּךָ לֹא נִתְכַּוֵּן לְשֵׁם צוּרַת הַפֶּתַח, לֹא הָוֵי צוּרַת הַפֶּתַח, וְלֹא סְבִירָא לֵיהּ כְּפֶסֶק הָרַמ״א לְעֵיל בְּסָעִיף ב׳ בְּהַגָּ״ה, אֶלָּא כְּדַעַת הַיְרוּשָׁלְמִי (פ״א ה״א) שֶׁהֵבִיא הַמָּגֵן אַבְרָהָם שָׁם (סק״ב) לְהַחְמִיר בָּזֶה:

* מִשּׁוּם דְּאָמְרִינַן גּוּד אַסִּיק מְחִיצְתָּא. עַיֵּן בְּגִמָּרָא (ד׳) דְּאַף דְּבָעֵינַן לְגַבֵּי סֻכָּה מְחִצּוֹת דָּוְקָא, וּלְהֵכִי בְּעַמּוּד גָּבֹהַּ עֲשָׂרָה וְרָחָב שִׁבְעָה עַל שִׁבְעָה לֹא הָוֵי סֻכָּה, הָכָא סְבִירָא לֵיהּ דְּעָדִיף, מִשּׁוּם דְּיֵשׁ בַּבַּיִת מְחִצּוֹת מַמָּשׁ [רַשׁ״י שָׁם (ד״ה מחלוקת)]:

ז * אוֹ עַל גַּבֵּי בְּאֵר שֶׁיֵּשׁ לוֹ פַּסִּין. הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ״ם (פ״ד ה״י), וּמִשְׁמַע כִּלְשׁוֹן עָרוּךְ: (מ) דְּאַף עַל גַּב דְּתִקְרַת הָאַכְסַדְרָה לְצָרְךְ עַצְמָהּ עֲבִידִי וְלֹא לְצָרְךְ הַסֻּכָּה, מִכָּל מָקוֹם בְּצָרוּף הַסְּבָרָא דְּפַצִּימִין, מְהַנֵּי [מַחֲצִית הַשֶּׁקֶל]. וְעַיֵּן בְּמָגֵן אַבְרָהָם (שם) שֶׁמְּצַדֵּד דְּבָעֵינַן שֶׁיִּהְא תִּקְרַת הָאַכְסַדְרָה עַל כָּל פָּנִים רֹחַב אַרְבָּעָה טְפָחִים, דְּאִי לָאו הָכִי לֹא אָמְרִינַן פִּי תִקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם, וּדְלֹא כְּבֵ״ח (ס״ז). וְהַנָּה כָּל זֶה כָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם לְדַעַת שְׁאָרֵי פוֹסְקִים דְּלֹא הַזְכִּירוּ הָעִצָּה דְּצוּרַת הַפֶּתַח שֶׁכָּתַב הִרְא״ש (פ״א ס״ו לד), וּמִכָּרְחִין אָנוּ לְבוֹא לְפִי תִקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם, אֲבָל לְפִי מַה שֶּׁכָּתַב הִרְא״ש דְּבָעֵינַן נַמִּי צוּרַת הַפֶּתַח, וּכְפִי שֶׁהַטְעִים הִרְא״ש הַטַּעַם דִּמְדְּאוֹרַיְיתָא סַגִּי בְּצוּרַת הַפֶּתַח לְבַד וְלָכֵן הַלְּלוּ בִּנְרָאֶה בְּחוּץ וְשָׁוֶה בִּפְנִים וּכְמוֹ בְּשַׁבָּת מְשׁוּם לְחִי, תּוֹ לֹא צְרִיכִינַן כְּלָל לִסְבָרָא דְּפִי תִקְרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם, וְזֶהוּ שֶׁכָּתַב הַמָּגֵן אַבְרָהָם וּמִיהוּ מַשְׁמַע בְּרֹאשׁ וְכוּ', כְּאִלּוּ חוֹזֵר מִדִּבְרֵי הָרִאשׁוֹנִים לְעִנְיַן תִּקְרָה. אַךְ יֵשׁ לְעַיֵּן קְצָת, מִנַּא לֵיהּ לְהַמָּגֵן אַבְרָהָם דְּבָעֵינַן שֶׁיִּהְא רֹחַב הַפַּצִּימִין טֶפַח לְפִי סְבָרַת הִרְא״ש:

(מ) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ח) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים: (מא) חִדּוּשֵׁי הָרִיטְבָ״א (ד׳: ד״ה ת״ר). וְנִרְאֶה שֶׁלָּזֶה גַּם כֵּן כַּוָּן הַטּ״ז (סק״ז) בְּמַה שֶׁכָּתַב צָרִיךְ שֶׁיַּעֲשֶׂה אַרְבָּעָה קוּנְדָּסִין וְכוּ' מֻכָּנִין נֶגֶד כָּתְלֵי הַבַּיִת: (מב) אֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יא), וְכֵן מוֹכֵחַ מִלְּבוּשׁ: (נ) וְעַיֵּן בְּפְרִי מְגַדִּים (מ״ז סק״ז) דְּבְאֵין לוֹ מָקוֹם אַחֵר, אֵין לוֹ לִפְטֹר עַצְמוֹ אַף מִסֻּכָּה כָּזוֹ, וּבְלֹא בְּרָכָה, דְּהָא בִּגְמָרָא (שם) נִשְׁאַר בְּזוֹ בְּתֵיקוֹ וּמֻחְמֶת סָפֵק מַחֲמִירִין: ז (נא) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״ט) וְהַגְּרַ״א: (נב) הַגְּרַ״א וְאֵלִיָּה רַבָּה (ס״ק יב), וְכֵן מוֹכֵחַ בְּדִבְרֵי מֹשֶׁה (האורך ד״ה מבוי): (נג) הַגְּרַ״א: (לד) מָגֵן אַבְרָהָם (סק״י) וְהַגְּרַ״א: ח (לה) כֵּן אֵיתָא בְּרַ״ן (ט. ד״ה איתמר), וְאַף עַל פִּי דְּשְׁנֵי עַמּוּדִים הֵם רְחוּקִין זֶה מִזֶּה, וְלֹא כְּמוֹ לְרֹשׁ״ל (יח. ד״ה סיכך) וְסִיעָתוֹ דְּבָעֵינַן שֶׁיִּהְא כָּל הַצַּד שֶׁל הָאַכְסַדְרָה (שֶׁהוּא לְפִי צִיּוּרוֹ רוּחַ הַשְּׁלִישִׁי שֶׁל הַסֻּכָּה) מָלֵא פַּצִּימִין, וּבֵין כָּל אֶחָד לַחֲבֵרוֹ פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים, וּמִטַּעַם לְבוּד: (נ) כֵּן מוֹכֵחַ מִמָּגֵן אַבְרָהָם (ס״ק יב): (נ) וְהוּא צִיּוּר אַחֵר מִמַּה שֶׁצִּיְּרְנוּ בְּרִישׁ דְּבָרֵינוּ בְּבֵאוּר

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah

שֶׁהָיוּ נִרְאִין מִבִּפְנִים וְאֵין נִרְאִין מִבַּחוּץ, (לט) בֵּין שֶׁהָיוּ נִרְאִין מִבַּחוּץ וְאֵין נִרְאִין מִבִּפְנִים, כְּשֵׁרָה. לֹא הָיוּ לָהּ פַּצִּימִין, [ק]פְּסוֹלָה, [ר]מִפְּנֵי שֶׁהִיא סֻכָּה הָעֲשׂוּיָה כְּמָבוֹי, שֶׁהֲרֵי אֵין לָהּ אֶלָּא שְׁנֵי צַדֵּי הָאַכְסַדְרָה, וְאָמְצַע הָאַכְסַדְרָה אֵין בּוֹ כֹּתֶל, וְשֶׁכְּנֶגְדּוֹ אֵין לוֹ פַּצִּימִין (פַּצִּים פְּרוּשׁ לְחִי וּמְזוּזָה). (כָּל זֶה הוּא לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"ד ה"ל ח-ט), (מ) אֲבָל אֲחֵרִים חוֹלְקִין, וְלָכֵן (מא) אֵין לַעֲשׂוֹת סֻכָּה בְּכֹהֲאי גַּוְנָא): [ט] [ש]הָיוּ דָּפְנוֹתֶיהָ גְּבוֹהִים שִׁבְעָה וּמַשָּׁהוּ וְהֶעֱמִידָם (מב) בִּפָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה סָמוּךְ לָאָרֶץ, כְּשֵׁרָה, (מג) אֲפִלּוּ הַגַּג גָּבוֹהַּ הָרְבֵּה, וּבִלְבַד שֶׁיִּהְיֶה מְכֻנָּן כְּנֶגְדָּן. וַאֲפִלּוּ אֵינוֹ מְכֻנָּן מַמָּשׁ, (מד) [ח]רַק שֶׁהוּא בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה כְּנֶגְדּוֹ, כְּשֵׁרָה. וְאִם אֵינוֹ גָּבוֹהַּ אֶלָּא עֲשָׂרָה טְפָחִים, [א]אֲפִלּוּ אֵין בַּדָּפָן אֶלָּא אַרְבָּעָה וּשְׁנֵי מַשֶּׁהוּיִין, כְּשֵׁרָה, שֶׁמַּעֲמִידָהּ בְּאֶמְצַע, וְאָמְרִינַן לָבוּד לְמַעְלָה וּלְמַטָּה וְחָשׁוּב כְּסָתוּם. [ב]הָיוּ הַדְּפָנוֹת גְּבוֹהוֹת מִן הָאָרֶץ שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, (מה) פְּסוּלָה: י (מו) [ג]הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ בֵּין הָאִילָנוֹת, וְהֶאֱילָנוֹת דְּפָנוֹת לָהּ, [ד]אִם הָיוּ (מז) חֲזָקִים, אוֹ שֶׁקָּשַׁר אוֹתָם וְחִזֵּק אוֹתָם (מח) עַד שֶׁלֹּא תְּהֵא (י) הָרוּחַ מְצוּיָה מְנִידָה אוֹתָם תָּמִיד, (מט) וּמִלֵּא בֵּין הָאִילָנוֹת בְּחָצָן וּבְקָשׁ כְּדֵי שֶׁלֹּא תָּנִיד אוֹתָם הָרוּחַ, וְקָשַׁר אוֹתָם, הֲרֵי זוֹ כְּשֵׁרָה. [*]עַל כֵּן אֵין נָכוֹן לַעֲשׂוֹת (נ) כָּל הַמְּחִצּוֹת מִירִיעוֹת שֶׁל פִּשְׁתָּן בִּלֹא קָנִים, אַף עַל פִּי שֶׁקִּשְׁרָן בְּטוֹב, זִימְנִין דְּמִינַּתְקֵי וְלָאו אַדַּעְתַּיהּ, וְהָוֵי לֵיהּ מְחִצָּה שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה לַעֲמֹד בִּפְנֵי רוּחַ מְצוּיָה. וְהָרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת בְּסִדִּינִים, טוֹב שֶׁיֵּאָרֵג

ק כְּרֵבָא שָׁם (יח).
ר לְשׁוֹן הָרַמְבַּ"ם (פ"ד ה"ט) כִּפְי פֵּרוּשׁוֹ שָׁם בְּגְמָרָא כְּמוֹ שֶׁכָּתַב הָרַב הַמַּגִּיד שָׁם.
ש בְּרַיְיתָא שָׁם ט"ז (ע"ב). ת מִשְׁנָה שָׁם ר"ז (ע"א). א מֵימְרָא דַּאֲבִימִי שָׁם (טז:). ב שָׁם (ע"א) בְּמַשְׁנָה. ג מִשְׁנָה שָׁם כ"ד (ע"ב). ד אוֹקִימְתָּא דְּגְמָרָא שָׁם. ה טוּר בְּשֵׁם הָרַב רַבֵּנוּ פָּרֶץ (הגהות סמ"ק מצוה צג אות יט).

שַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה

י [בשו"ע] עַל כֵּן אֵין נָכוֹן כו'. וְעַיֵּן בְּשָׁבוּת יַעֲקֹב חֵלֶק א' סִימָן ל"א דְּהִכְשִׁיר סֻכָּה אֲפִלּוּ דָּפָן אַחַת אֵין לַעֲשׂוֹת מִסְּדִינִים, אִם לֹא שֶׁיֵּאָרֵג בְּמִחִיצוֹת קָנִים פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה. וְאֶפְשָׁר דְּגַם הַשּׁ"ז (סי"ק יא) לֹא קָאָמַר אֶלָּא בְּדָפָן רְבִיעִי, אֲבָל אֵין לְהַקְפִּיד, כֵּיוָן דְּמִדִּינָא סַגִּי בִּשְׁלֹשָׁה, וְכֵן נִרְאֶה מִלְּשׁוֹנוֹ, עַיֵּן שָׁם:

בַּאֵר הֵיטֵב

בְּאָרְךְ הַבַּיִת סָמוּךְ לְאוֹתוֹ זָוִית, וְתִהְיֶה הַסֻּכָּה בְּאוֹתוֹ חֵלֶק הַזָּוִית עַד הַקּוֹרָה, וְנִמְצָא שֶׁאֵין לַסֻּכָּה מְחִצּוֹת רַק שְׁנַיִם שֶׁל הַבַּיִת, וּשְׁלִישִׁית אֵין לָהּ, רַק שֶׁהַקּוֹרָה שֶׁלְּמַעְלָה אֲמְרִינַן יוֹרֵד וְסוֹתֵם עַד לְמַטָּה וְיִהְיֶה לָהּ שָׁלֹשׁ מְחִצּוֹת, דְּדֵי בָּזֶה, רַק שֶׁיִּשִּׁים שְׁנֵי קָנִים תַּחַת הַקּוֹרָה, אֶחָד אֵצֶל כֹּתֶל הַבַּיִת וְאֶחָד בְּמָקוֹם סִיּוּם מְחִצָּה הַשְּׁלִישִׁית, דְּהַיְינוּ בְּמָקוֹם שֶׁכֻּלָּה הַסְכָּךְ שֶׁל הַסֻּכָּה. וְטַעַם קָנִים אֵלּוּ, כְּדֵי שֶׁיִּהְיֶה כְּצוּרַת הַפֶּתַח בְּדָפָן הַשְּׁלִישִׁית מֵחֲמַת הַתּוֹרָה שֶׁעַל שְׁנֵי הַקָּנִים, שֶׁהֲרֵי אֵין כָּאן מְחִצָּה הַשְּׁלִישִׁית מִמָּשׁ אֶלָּא מְחֻמֶּמֶת פִּי תּוֹרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם, וְעַל כֵּן צָרִיךְ צוּרַת הַפֶּתַח, עַיֵּן שָׁם:

י (י) הָרוּחַ. אֲפִלּוּ עוֹמֶדֶת בְּבַיִת שָׁאֵין שָׁם רוּחַ, אֵינָהּ מְחִצָּה. מֻגָּן אַבְרָהָם. וְעַיֵּן בַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת חֵלֶק ב' סִימָן נ' שֶׁיּוֹרֶה פְּנִים לְהַכְשִׁיר סֻכָּה שֶׁדְּפָנוֹתֶיהָ עֲשׂוּיוֹת

בֵּאוּר הֲלָכָה

לִכְאוֹרָה דְּוַדַּאי כְּשֵׁשׁ שָׁם בְּאֹר, וְלֹא כְּדַעַת הָרַאֲבַי"ה (סי' תרח) דְּסָבִירָא לֵיהּ אַף עַל פִּי שֶׁאֵין שָׁם בּוֹר כַּמּוּבָא בְּרֹא"ש (פ"א סי' ט), וְעַיֵּן בְּמַאֲמַר מָרְדְּכַי (סק"ז), וְצָרִיךְ עִיּוּן:

מִשְׁנָה בְּרוּרָה

בַּסֻּכָּה רוֹאֶה אוֹתָן שֶׁבּוֹלְטִין מִן הַכֹּתֶל לְצַד פָּנִים: (לט) בֵּין שֶׁהָיוּ נִרְאִין מִבַּחוּץ וְכו'. הַיְינוּ שֶׁמִּבַּחוּץ נִכָּר שֶׁבּוֹלֵט כְּמוֹ עַמּוּד כָּזֶה ▙ וּמִבִּפְנִים נִמְשָׁךְ עִם הַכֹּתֶל בְּשָׁוֶה: (מ) אֲבָל אֲחֵרִים חוֹלְקִין וְכו'. כָּתַב הַטַּ"ז (סק"ט), מִי שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת סֻכָּתוֹ בַּבַּיִת שֶׁלּוֹ וְלִפְרֹץ הַגַּג לְמַעְלָה כְּמוֹ שָׁנוֹהֲגִים, וְכָתְלֵי הַבַּיִת יִהְיוּ כָּתְלֵי הַסֻּכָּה, דְּהַיְינוּ שֶׁרוֹצֶה לַעֲשׂוֹת הַסֻּכָּה בְּזָוִית שֶׁל כֹּתֶל מִזְרָח וְכֹתֶל דָּרוֹם, וְנִמְצָא שֶׁאֵין כָּאן אֶלָּא שְׁנֵי מְחִצּוֹת, וּלְמַעְלָה מֵנַח קוֹרַת הַבַּיִת, בָּזֶה לְכָלֵי עָלְמָא יֵשׁ לוֹמַר פִּי תּוֹרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם, דְּקוֹרָה זוֹ לְצָרְכָּהּ הַבַּיִת נַעֲשָׂה, וְאִם כֵּן הֲוָה לָהּ כְּאִלּוּ יֵשׁ לָהּ שֵׁשׁ מְחִצּוֹת, וּמִכָּל מָקוֹם כֵּיוָן דְּלֹא הָוֵי מְחִצָּה מַמָּשׁ רַק עַל יְדֵי פִּי תּוֹרָה, צָרִיךְ לַעֲשׂוֹת לָהּ גַּם צוּרַת הַפֶּתַח, דְּהַיְינוּ שֶׁיָּשִׂים תַּחַת הַקּוֹרָה שְׁנֵי קָנִים, אֶחָד אֵצֶל כֹּתֶל הַבַּיִת וְאֶחָד בְּמָקוֹם סִיּוּם מְחִצָּה שְׁלִישִׁית כַּנַּ"ל בְּסָעִיף ב', הָכָא בְּצָרוּף פִּי תּוֹרָה מְהַנֵּי), וְהֶעְתִּיקוּ דְּבָרָיו (לט) כַּמָּה אַחֲרוֹנִים. אָמְנָם בִּפְרֵי מְגַדִּים וְכֵן בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב (סק"כד) מְפַקְפְּקִין בָּזֶה, לְפִי מַה דְּמַסִּיק הַמֻּגָּן אַבְרָהָם (סק"יב) דְּלֹא אֲמְרִינַן פִּי תּוֹרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם כִּי אִם בְּשֶׁרָחַב הַהֶרְווּי אַרְבָּעָה טְפָחִים, וּסְתָם קוֹרַת הַבַּיִת אֵינוֹ רָחָב כָּל כָּךְ, וְעַל כֵּן מַסִּיק בְּבִכּוּרֵי יַעֲקֹב דְּטוֹב יוֹתֵר שֶׁיָּשִׂים פַּס אֶחָד שֶׁרָחָב טֶפַח מֵרֹחַב תַּחַת הַקּוֹרָה פָּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים מִן הַכֹּתֶל שֶׁל הַבַּיִת, וְקָנֶה אַחֵר בְּמָקוֹם שֶׁכְּלָה הַסְכָּךְ שֶׁל הַסֻּכָּה, דְּזֶה כֶּשֵׁר בִּלֹא פִּי תּוֹרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם כְּמוֹ בִּשְׁאָר סֻכָּה שִׁלְשֶׁת דְּפָנוֹת, וּבָזֶה לֹא בָּעֵינַן רַחַב הַקּוֹרָה אַרְבָּעָה טְפָחִים כַּמְּבֹאָר בְּסָעִיף ב': (מא) אֵין לַעֲשׂוֹת סֻכָּה בְּכֹהֲאי גַּוְנָא. כָּתַב הַלְּבוּשׁ דְּהַיְינוּ רַק לְכַתְּחִלָּה, (מ) אֲבָל בְּדִיעֲבַד יֵשׁ לִסְמֹךְ עַל דַּעַת רִאשׁוֹנָה: ט (מב) בְּפָחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה וְכו'. דְּאָמְרִינַן לָבוּד לְמַטָּה, וְנִמְצָא שֶׁיֵּשׁ כָּאן עֲשָׂרָה טְפָחִים: (מג) אֲפִלּוּ הַגַּג גָּבוֹהַּ הַרְבֵּה. דְּאָמְרִינַן (מפ) גּוּד אַסִּיק מְחִיצְתָא, וְהָוֵי כְּאִלּוּ הַמְּחִיצוֹת מַגִּיעוֹת לְסֻכָּתוֹ: (מד) רַק שֶׁהוּא בְּתוֹךְ שְׁלֹשָׁה. דְּאָמְרִינַן לָבוּד מִן הַצַּד. אֲבָל אִם הָיָה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים, פְּסוּלָה, דַּאֲפִלּוּ אִם הָיוּ מְחִצּוֹת מַגִּיעוֹת מַמָּשׁ לְסֻכָּתוֹ, קַיְימָא לָן דְּאִם הֵם מֻרְחָקִים מִן הַסֻּכָּה שְׁלֹשָׁה טְפָחִים פָּסוּל, וְכָל שֶׁכֵּן בָּזֶה: (מה) פְּסוּלָה. אֲפִלּוּ הָיוּ הַדְּפָנוֹת גְּבוֹהוֹת עֲשָׂרָה טְפָחִים וְיוֹתֵר, דְּכָל מְחִצָּה שֶׁהַגְּדִיִּים יְכוֹלוֹת לִבְקֹעַ תַּחְתֶּיהָ, (מפ) אֵינָהּ חֲשׁוּבָה מְחִצָּה כְּלָל: י (מו) הָעוֹשֶׂה סֻכָּתוֹ וְכו'. וְלֹא סְמָכָהּ (מג) עַל גַּבֵּי הָאִילָן, דְּאִם לֹא כֵּן אֵין עוֹלִין לָהּ בְּיוֹם טוֹב כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב (כד: ד"ה והא) דְּכִשְׁרָה, דְּעַל יְדֵי זֶה שׁוּב אֵין הוֹלֵךְ וּבָא בָּרוּחַ: (מז) חֲזָקִים. וְאִם רֹב הַדָּפָן (מד) מִן הֶחָזָק, מַשְׁמַע קְצָת בְּתוֹסְפוֹת (כד: ד"ה והא) דְּכִשְׁרָה, דְּעַל יְדֵי זֶה שׁוּב אֵין הוֹלֵךְ וּבָא בָּרוּחַ: (מח) עַד שֶׁלֹּא תְּהֵא הָרוּחַ מְצוּיָה מְנִידָה אוֹתָם. רְצוֹנוֹ לוֹמַר דְּאִם אוֹתָם, אֲפִלּוּ אֵין בְּכֹחַ הָרוּחַ לְהָפִיל אוֹתָם לְגַמְרֵי, רַק שֶׁעַל יְדֵי הָרוּחַ (מה) הוֹלֵךְ הַמְּחִיצָה וּבָא, קַיְימָא לָן דְּשׁוּב לֹא חֲשִׁיבָא מְחִצָּה. וַאֲפִלּוּ (מו) עוֹמֶדֶת בְּבַיִת שָׁאֵין שָׁם רוּחַ כְּלָל, לֹא חֲשִׁיבָה מְחִצָּה: (מט) וּמִלֵּא בֵּין הָאִילָנוֹת וְכו'. הַיְינוּ אִם שִׁעוּר הַסֻּכָּה שֶׁהוּא עֲשָׂרָה טְפָחִים בְּגֹבַהּ הוּא גַּם מִן הָעֲנָפִים, (מז) דְּאִי לָאו הָכִי לֹא בָּעֵינַן לָזֶה: (נ) כָּל הַמְּחִיצוֹת וְכו'. דַּעַת הַטַּ"ז (סק"י יא) דְּמְחִצָּה אַחַת מִן שֵׁשׁ מְחִצּוֹת שֶׁצָּרִיךְ לַעֲשׂוֹת בַּסֻּכָּה יָכוֹל לַעֲשׂוֹת מִירִיעוֹת. (מח) אֲבָל מִכָּמָּה אַחֲרוֹנִים מַשְׁמַע דְּאַף מְחִצָּה אַחַת אֵין לַעֲשׂוֹת מִסְּדִינִים, אִם לֹא שֶׁיֵּאָרֵג בְּמִחִצּוֹת שֶׁל קָנִים פְּחוֹת מִשְּׁלֹשָׁה טְפָחִים. אֲבָל מְחִצָּה אַחַת אִם תִּנָּתֵק הַקֶּשֶׁר שֶׁלְּמַטָּה לֹא יִרְאֶה כְּלָל, מִפְּאֵלָּא אֵין לָנוּ רְאָיָה לְקֻלְתּוֹ שֶׁל הַטַּ"ז:

שַׁעַר הַצִּיּוּן

(לט) וּבְמַחֲצִית הַשֶּׁקֶל (סק"ך יב) מְצַדֵּד עוֹד יוֹתֵר, דְּלְדַעַת הַבַּ"ח (סי"ז) וּמֻגָּן אַבְרָהָם שְׁהַסְּכִימוּ עִם הַמַּהֲרְשָׁ"א (יח: ד"ה תוס' בד"ה סיכך) בְּעֻנְיַן סְכָךְ עַל גַּבֵּי אַכְסַדְרָה מַמָּשׁ, גַּם צוּרַת הַפֶּתַח לֹא בָּעֵינַן בָּזֶה, דְּבָזֶה לְכָלֵי עָלְמָא אֲמְרִינַן פִּי תּוֹרָה יוֹרֵד וְסוֹתֵם. אָכֵן גַּם לְדִידֵיהּ יֵשׁ לְצָרֵף מַה שֶּׁהַקְּפִּיד הַפְּרִי מְגַדִּים, דְּהָכָא לֹא אֲמְרִינַן פִּי תּוֹרָה כִּי אִם בְּשֶׁרָחַב הַהֶרְווּי אַרְבָּעָה טְפָחִים. וְעַל כֵּן הַנָּכוֹן לְנָהֹג כְּמוֹ שֶׁכָּתַבְנוּ בִּפְנִים בְּשֵׁם הַבְּכוֹרֵי יַעֲקֹב: (מ) וְהֶעְתִּיקוּ בְּאֵלֶּיהָ רַבָּה: ט (מפ) רֵישְׁבָּ"א (סוד: ד"ה מיתבי): (מב) פּוֹסְקִים: י (מג) רַשְׁ"י (כד: ד"ה מתני'): (מד) כֵּן מוּכָח מֵרַשְׁ"י (שם) דְּבוּר הַמַּתְחִיל שֶׁאֵינָהּ יְכוֹלָה, וְכִדְבָרָיו כָּתְבוּ גַּם כֵּן הָרַ"ן (יא: ד"ה גמ') וְהָרִיטְבָ"א (כד: ד"ה אמר) וְהָאוֹר זָרוּעַ (ח"ב סי' רצח). וּדְחָקוּ לְרַשְׁ"י לְפָרֵשׁ כֵּן, דְּאִי לָאו הָכִי יִפֹּל קֶשֶׁת הַגְּמָרָא (שם) דְּקַמְקְשָׁה וְהָא אִיכָּא נוֹפוֹ, שֶׁבְּוַדַּאי לֹא יִפֹּל עַל יְדֵי הָרוּחַ אֲחֵרִי שֶׁלְּמַטָּה מִן הַנּוֹף הָאִילָן הוּא קָשֶׁה וָעֵב: (מו) מֻגָּן אַבְרָהָם (סק"ך טז) וּשְׁאָרֵי אַחֲרוֹנִים, דְּלֹא כַּהֲלָכוֹת קְטַנּוֹת (ח"ב סי' נ) הַמּוּבָא בְּבֵאֹר הֵיטֵב (סק"י): (מז) כֵּן מוּכָח מֵרַשְׁ"י (ד"ה הא), וּפְשׁוּט: (מפ) שְׁבוּת יַעֲקֹב (ח"א סי' לא) הַמּוּבָא בְּשַׁעֲרֵי תְּשׁוּבָה, (וּמַה שֶּׁרָצָה לְדַחֹק דְּגַם הַטַּ"ז מוֹדֶה לָזֶה, זֶה אֵינוֹ), וְכֵן בְּנַהַר שָׁלוֹם (סק"ג) וּבְאֵלֶּיהָ רַבָּה (סק"ך יח) שֶׁתָּרְצוּ לְקֻשְׁיַת הַטַּ"ז דְּבְהֶמְהָ אִם תִּבְרַח יִרְאֶה מַה שֶּׁאֵין כֵּן בִּירִיעוֹת אִם תִּנָּתֵק הַקֶּשֶׁר שֶׁלְּמַטָּה לֹא יִרְאֶה כְּלָל, מִפְּאֵלָּא אֵין לָנוּ רְאָיָה לְקֻלְתּוֹ שֶׁל הַטַּ"ז:

Mishna Brura Menukad © Copyright Oz Vehadar - עוז והדר
Sacred Text - If printed do not throw away, requires genizah